

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 .

Egész évre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.

Hirdetések, valamint nyiltéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Az akkord-munka.

A darabbér fizetés elleni küzdelem a magyarországi szakszervezetek mozgalmában az utóbbi években nagy szerepet játszik, külföldön azonban csaknem mindenütt megszűnt; a szakszervezetek elismerték a darabbérfizetés szükségességét és célszerűségét Németország, Anglia, Belgium, Amerika és Hollandiában. Csak nálunk folyik ellene a küzdelem. Vizsgáljuk meg objektíve a kérdést a munkásság, a munkaadó és végül a hazai szakszervezetek szempontjából és kutasuk, kinek érdeke az akkord-munka megszüntetése?

A munkaadó szempontjából minden olyan munkánál, mely nem követel meg különös, rendkívüli gondosságot, vagyis olyan munkánál, a melyek az illető szakmában a rendes munkákhoz tartoznak, a melyek folytonos egyöntetűséggel folynak, a végzett munka arányában történő díjazás a legmegfelelőbb fizetési mód. A munkaadó egyrészt a kalkulációnál pontosan számíthatja ki, hogy az egyes munkanemeknél mennyi a bér, másrészt pedig a munka teljesítése közben sokkal kevesebb felügyeletről kell gondoskodnia, mintha napibér mellett dolgoznak munkásai, mert ez utóbbi esetben nincs semmiféle biztosítéka, hogy bármilyen jó napibér fizetése ellenében megkapja-e az annak megfelelő munkateljesítményt. Igaz ugyan, hogy ezen második körülményt akkép is biztosíthatja, hogy a napibér mellett dolgozó munkásoknál minimális munkateljesítményt köt ki, de ezzel csak félig éri el célját, mert ennek meghatározásánál a munkateljesítményt csak a közepesnél is gyöngébb munkás szerint határozhatja meg.

A munkások szempontjából az akkord-munka ellen csak akkor tehető kifogás, ha ezáltal a munkaadó a béreket kívánná annyira lenyomni, hogy csak erőltetett, abnormális szorgalom mellett keresi meg a munkás a napibért, amire a jelenben alig van példa, már csak azért sem, mert ezen állapot csak oly időkben lehetséges, midőn nagy a munkásfőléleg s amire hazánkban jó ideig nincs kilátás, már az ijesztő mérveket öltő kivándorlás folytán sem.

Másrészt az akkordbér nagy előnyöket nyújt a munkásoknak annyiban, hogy egyrészt tért nyújt neki szorgalma és tehetsége folytán nagyobb keresetre szert tenni és felkelti benne az igyekezetet, tudását és képességét fejleszti s így fokról-fokra munkaképességét, a munkásnak egyetlen és legfőbb tökéjét fokozni. Alkalmat nyújt a jobb munkásnak többet keresni és nem kényszeríti őt arra, hogy a silányabb munkással egyenlő bérrel megelégedjék. Minthogy az akkord-munka a felügyeletet nagyrészt pótolja, sőt egyes üzemekben teljesen feleslegessé teszi, sokkal jobban felel meg a munkás emberi méltóságának is, amennyiben nincs kitéve a felügyelő folytonos sürgetésének és ugyszólván magának, saját érdekében dolgozik. A jó munkások mindenütt az akkord-munka mellett voltak s ha a munkások összesége ez ellen foglalt állást, a szakszervezetek befolyásának tulajdonítható.

Ha a szakszervezetek tényleg csak a munkások anyagi helyzetének javítását tűznék ki célul, s nem politikai és nem hatalmi szempontok vezérik, akkor nem küzdenének az akkordbérrel ellen, a melyek mellett egyedül lehetséges a munkások

jövedelmének fokozatos javítása. Hiszen bizonyos üzemekben a fizethető bért a világverseny állapítja meg s ha az illető munkaadó egy bizonyos munkamennyiségért több bért kénytelen fizetni, nem versenyképes s így ezen üzemet beszüntetni kénytelen. Ha tehát a munkásság vezetőinek szeme előtt tényleg csak a munkások anyagi jóléte lebeg, arra kellene törekedniök, hogy a munkás jövedelme növekedjék, a mi csak úgy történhetik, ha a munkás munkabíró képessége is fokozódik.

Tagadhatatlan, hogy egynémelyik iparunk azért nem fejlődhetik, mert a hazai illető szakmunkások munkaképessége a külföldi (cseh és morva) gyárak munkásaihoz képest csekély. Minthogy a munkásság érdeke, hogy a hazai iparunk fellendüljön s napról-napra több munkás nyerhessen ipari alkalmazást, a jóval csekélyebb béreket nyújt mezőgazdasági alkalmazás helyett, a munkásság érdeke első sorban, hogy a darabbér-munka meghonosodjék s ezáltal az egyes munkás termelő-képessége fokozódjék.

Mindez a külföldi szakszervezeteknél túlhaladott álláspont s az akkord-munka elleni küzdelem meg is szűnt teljesen, kivéve egyes különösen veszélyes üzemeket, melyeknél a sietős munka nem támaszthat.

A darabbérrendszer a kapitalisztikus termelési mód legmegfelelőbb munkabérelakja mert:

„1. A darabbérfizetésnél a munka minőségét a gyártmány maga ellenőrzi, mert a végzett munkájáért bérre igényt tartó munkásnak átlagosan jó minőségű gyártmányt kell előállítania.

2. A gyártmány maga ellenőrzi egyszersmind a munka intenzitását is.

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRGÁJA.

Ninácska.

A nőt soha sem lehet tökéletesen megismerni; szeszélyes lelkét átláthatatlan titokzatosság burkolja be, amely egyetlen férfi alatt sem tárul fel teljesen. A bölcs nem is kutat ezen a misztériumban, hanem elfogadja azt, amit az asszony önmagától nyújt.

Volt egy kedves fájdalom, nagyon régen volt, de azért ma is megfeythetetlen talány előttem, pedig megnyit kutattam, nyomoztam, hogy a titkába lássak! Még a nevét sem sikerült soha megtudnom, mert még előttem is álnév alá rejtőzött. Pedig szeretett, hiszen minden érdek nélkül, pusztán a szerelem ereje révén adta nekem a szívét s az ajkát. Igaz, hogy akkor huszonek éves voltam; — huszonek éves! Kell is ennél egyébb a szerelem nagy versengésében? . . .

Szerelmes Ninácska, — ez volt a neve. Kék szemű, piros ajku, édes kacagású leány volt. A Nagyvárad-Budapesti vonalon ismerkedtünk meg; ő szemben ült velem a kocsis fülkéjében és röpke, finom mosolylyal biztatott, hogy megszólítsam. Mire vonatunk Budapestre ért ő már tudta, ki vagyok, mik az erényeim, vágyaim, küzdelmeim, sőt talán a zsebem rugóit is ismerte már, — én csak annyit tudtam meg róla, hogy a neve Ninácska.

— Nem az igazi nevem ez! — kacagta ő, mely pillantását reám szegezve; — de hát ez magának mindegy, nemde?

S én, halálos sebbel a szívemben, boldog hálával csókoltam meg a kis kezét, a mely szelíden, tréfásan simogatta a bajszatlan, piruló arcomat.

A mikor kiszáltunk a vonatból, kértem, könyörögtem, mondja meg a lakcímét, ahol legalább a levelemmel fölkereshessem.

— Nem, nem! — kiálltotta szinte ijedten, — sőt megútlom, hogy valaha fölismerjen, ha bárhol lát . . . Majd én megyek el magához, ha látni akarom.

És sietve kezét szorított velem, aztán eltűnt; egy perccel később a tollas kalapját is elnyelte az indóház tömekege.

Milyen epedéssel vártam Ninácskát az én deák-lakásomon! — és nem jött. Elmúlt egy hét, majd kettő; végre már feledni kezdtem. Egyszer aztán — talán egy hónappal az elválásunk után — kora hajnalban türelmetlen kopoktatás riasztott fel az álmomból. Hat óra sem volt még s a téli reggel még egészen sötét volt.

— Hamar, hamar! — kiáltozott az ajtón kívül egy női hang — Nyissa ki, hiszen megfagyok.

Nehéz, álmos szemmel tápázkodtam fel; azt hittem, valami rossz hírrel vernek fel ilyen képtelen kora órában. Amikor végre ajtót nyitottam, ámulva hátrál vissza; mint valami forgó szél, úgy rontott a szobámba — Ninácska.

— Lehetetlen! . . . Ninácska! . . . Maga? Ilyenkor? Nálam? . . .

— Csukja be már azt az ajtót, hiszen ki hül a szoba!

És kacagva gyönyörködött a meglepetésemben.

— Ilyenkor jöttem, mert ilyenkor biztosan itthon találok, — mondta s gyors pillantással átkutatta a szobámat, aztán elégedett mosolylyal tette hozzá: — köszönöm, hogy egyedül találom; már attól félttem, hogy harmadiknak érkezem . . . s akkor nagyon szomorúan

távoztam volna és . . . és soha sem jöttem volna vissza.

Az első meglepetésem hamarosan boldogsággá változott. Ninácska, az édes feledhetetlen Ninácska nálam!

Nevetve ült le az ágyam szélére és mesélt, mesélt: — Tudja, egész véletlenül jöttem el most. Nem tudtam aludni; föl ébresztett, ami emlékünks s a mint céltalanul forgolódtam a párnák közt, azaz ötletem támadt, hogy azonnal ide jöjjelek . . . Örül?

Hálás csokokkal halmoztam el a kezét, az ajkait, szöke haját. És Ninácska kijelentette: — Tudja meddig maradok itt? . . . Holnapig! Jó lesz? Remélem, semmi dolga sem lesz s itt marad velem egész napon át.

— Bizony itt maradok, ha száz kötelesség hívna is, édes, bohó szerelmem te!

Hamarosan fölcsitítottam a kandalló tüzet s aztán theát főztünk. És . . . röppentek az órák lázasan, sietve, a boldogság szárnyán, mennyit kacagtunk az órák alatt, mennyi ödet, mennyi szellem élt abban a kalandos éjben, amely csupa titkot szőtt össze a szenvedély bohóságával. A titokzatosság még is üszkült; fakgatam Ninácskát, honnan jön, hol lakik és hogyan szökhett el ebben a szokatlan időben hozzám? De ő-az ujját az ajkamra illesztette:

— Csitt . . . Ehez semmi közöd, szeress, én is szeretlek, hát nem elég az?

Igaz volt, nem törődtem többé a titokkal. Egész nap a szobába zárkoztunk; este felé azonban még is el kellett mennem, mert megéhezünk s ami harapni valóm otthon volt, azt már elfogyasztottuk.

— Maradj soká! — mondta Ninácska.

Tíz perccel később vissza tértem és — a szobám üres volt. Az asztalon egy ujság szélére kusza betűkkel írt levélkét találtam:

Elmentem. Még is illik hazanéznem, mert az üres fészke vár. Pál! Gondolj reám Ninácska.

3. Darrabbérfizetésnél a munkásnak egyéni érdekében áll az intenzív munkakifejtés.

4. Ennél a bérfizetési rendszerénél a munkás egyénisége jut érvényre, mert a bér a munkásnak különböző mérvű ügyessége, ereje, erélye, kitartása, stb. szerint ingadozik.

5. A darab szerinti bérfizetés jórészen feleslegessé teszi a munkások fölötti felügyeletet, előmozdítja a munkás egyéniségét, szabadságerzetét, függetlenségét és önfegyelmzését s így a jelenleg uralkodó termelési rend mellett rájuk nézve kedvezőbb bérfizetési módot nem is kívánhatnak s így végzett a munka arányában történő fizetés a leginkább megfelelő rendszer.

Az akkord-munka elleni küzdelmet manapság tehát csak a magyarok vallják elvül s ezen tény az illető szakszervezeti vezetők elmaradottságának tulajdonítható.

Ezen mozgalom ellen tehát küzdeni kell még pedig kell mindenkinek, ki a magyar ipar fejlődését, a munkások keresetének emelkedését kívánja, mert napibér mellett dolgozó munkásokkal sohasem leszünk versenyképesek a külföldi akkord-munkával szemben. A hazai munkásság java pedig nem sokára szintén be fogja látni, hogy a darrabbérmunka mellett gyorsabban tehet szert magasabb munkabérre, mint napibér mellett, melyet, ha a munkateljesítmény nem fokozódik, küzdelmes sztrájkok árán is csak azon fokig lehet emelni, melyet a teljesített munka értéke elbir.

Fogyasztási adók biztosítása.

A közvetett adók az állami jövedelemnek legjelentékenyebb részét képezvén, ezek biztosítása eminens közkormányzati feladat.

Háromévenként minden egyes beszédési körben új biztosítás alá kerülnek az állami borítal- és husfogyasztási adók. Erre tekintettel a pénzügyminiszter körrendeletet adott ki a pénzügyigazgatóságokhoz, melynek intenciója és konkrét rendelkezése úgy az adókat, valamint a közsegeket, illetőleg haszonbérletet érdekelvén, időszerűnek és indokoltnak tartjuk kiválóbb intézkedéseinek ismertetését.

A hivatkozott (49.652-907 számú) pénzügyminiszteri rendelet célzata félremagyarázhatatlanul az, hogy az érintett közvetett adók beszédési jogát maguk az érdekelte közsegek váltásák meg s az ebből várható községi

jövedelem biztosítása végett határozottan elrendeli, hogy a kezelést burkolt albére adás, vagy bármi kerülő uton másra ruházni nem szabad.

A körrendelet szerint a biztosítás szempontjából az összes közsegek és városok három csoportba oszthatók. Az első csoportba tartoznak azok a közsegek és városok, a melyek fogyasztási adópótlékszedési joggal nem bírnak.

A másodikba tartoznak azok a közsegek és városok, a melyek fogyasztási adópótlékszedési joggal bírnak, de a melyeknek az 1899. évi VI. t.-c. 4. §-án, illetve az ezen törvények hatályát meghosszabbító 1901. évi XVIII. és az 1906. évi II. törvényekeken alapuló állami segélyre való igényjogosultságát az 190. évre nem ismerte el a miniszter.

Végre a harmadik csoportba tartoznak azok a városok, a melyeknek az 1899. évi VI. t.-c. 4. §-án, illetve az ezen törvények hatályát meghosszabbító 1901. évi XVIII. és az 1906. évi II. törvényekeken alapuló állami segélyre való igényjogosultságát az 1907. évre elismerte.

A borítal- és husfogyasztási adó beszédési jogának megváltás mellett való kezelését illetőleg felhívja a kir. pénzügyigazgatóságot figyelmét arra, hogy a borítal- és husfogyasztási adó iránti törvények és szabályok 112 §-ában foglalt rendelkezések és az 1899. évi VI. törvények 7. §-ának határozmányai ellenére, egyes közsegek (városok) a megváltott beszédési jogot egy meghatározott összeg biztosítása, illetve kikötése, avagy a megváltási összeg felül befolyó jövedelem többlete bizonyos százalékának kezelési díj címén való átengedése mellett valamely adóköteles félnek vagy vállalkozónak olykép ruházzák át, hogy ez az elborkolt albére adás jellegű bir is tényleg a beszédési jog bérbeadását is foglalja magában.

Ugyanis bérbeadásnak tekintendő az is, ha a szerződő a megváltott adókat oly módon kezeli, hogy a beszédési jogot másnak, egy meghatározott évi összeg biztosítása mellett olykép engedti át, hogy az így biztosított összeg felül befolyó jövedelem többletének bizonyos százaléka az adószedési jogot megváltó várost, vagy közseget illeti meg.

Hogy az adószedési jogot megváltó közsegek és városok a most érintett kezelési mód szabályellenes voltáról s ennek következményeiről tájékozva legyenek; meghagyja a kir. pénzügyigazgatóságoknak, hogy már az egyezkedési tárgyalásokon a közsegeket és városokat ez irányban kellően felvilágosítva, a megváltási jegyzőkönyv utolsó pontjaként a következő rendelkezést vegye be: „bérletnek tekintetik és a szerződésben körülírt következményekkel jár az is, ha a szerződő a megváltott adókat oly módon kezeli, hogy a beszédési jog kezelését egy meghatározott évi összeg biztosítása mellett oly-

kép engedi át, hogy az így biztosított összeg felül befolyó jövedelem többletének bizonyos százaléka az adószedési jogot megváltó közseget vagy várost, illetőleg a kezelőt illeti meg.”

Kijelenti egyúttal azt, hogy jövőben a megváltott adószedési jognak bérlet útján való értékesítését semmi esetre sem tartja megengedhetőnek, ehhez képest szigorúan köteleességévé teszi a kir. pénzügyigazgatóságoknak, hogy a megváltott adószedési jognak bérlet útján való értékesítése esetében, a megváltási jegyzőkönyv rendelkezései szem előtt tartása mellett, a megváltási szerződést azonnal szüntesse meg.

Igaz, hogy eddig is elsősorban a közsegek szolgáltattak fel a fogyasztási adók beszédési jogának megváltására és ha ezek az egyezkedési tárgyalásokon kétségtelenül elfogadható ajánlatot nem tettek, akkor lett árverés útján a kérdéses jog haszonbérbe adva. Az ország városai s közsegeinek nagyobb része megváltotta a beszédési jogot s így uton nem kiesnyelhető jövedelemhez is jutottak. Sok község azonban albére adta a kezelést s így a jövedelmet nem a község élvezte. Ennek a visszaélésnek veszi elejét a pénzügyminiszter körrendelete, mely a közsegek érdekében előmozdítására irányuló jóakaratot kétségtelenné teszi.

Ezt tartottuk szükségesnek megjegyezni a főbb vonásaiban ismertetett körrendeletre vonatkozólag.

Petrozsényt s a Zsilvölgy többi közseit érdeklőleg a fogyasztási adókezelést illetőleg 1908-ik évtől kezdődőleg szintén megváltozik az eddigi állapot. A petrozsényi járás 14 közséje ugyanis eddig egy beszédési körzetet képezett s 4-5 biztosítási cikluson át vállalkozónak volt árverés útján haszonbérbe adva a fogyasztási adó beszédési jog. A közsegek egyik része akarta, a másik nem volt hajlandó kezelésbe venni a fogy. adók beszédését s éveken át kétségtelenül igen szép jövedelemtől estek el annál is inkább, mert mint erkölcsi testületek a kipuhatolt — tehát kevesebb — összegért megváltathatták volna, mint a magánbérlet s azon felül javukra esett volna az állam által biztosított kezelési költség is. A közsegek végre felismerték a saját érdekeiket s mindegyik elhatározta a beszédési jog megváltását. Ertesítésléink szerint az összes zsilvölgyi közsegekkel az egyezkedési tárgyalás a megváltást eredményezi. Petrozsény község biztos tudomásunk szerint a jogmegváltási szerződést már alá is írta. Ami anyagi szempontból a községek jelentékeny évi jövedelem biztosítását jelenti. Erkölcsi szempontból azonban elmulasztathatatlannak szükséges volt. És a közönség hálás elismeréssel adóz azoknak a tényezőknek, akiknek ez az eredmény köszönhető. Ezzel beigazolást nyert egyrészt, hogy a fogyasztási adók beszédése biztosítható akkor is, ha a közsegek külön-külön kezelik és nem egy körzetet képeznek. De másrészt meg van döntve az a szegényítő indok, hogy Petrozsény község se erkölcsi, se anyagi képességgel nem bír a területére kipuhatolt fogy. adók beszédésének biztosítására. Erre a szellemi szegénységi bizonyítványra Petrozsény soha rá nem szolgált. Ellenkezőjének igenis bizonyítékát adta, mert a mult évtized elején, midőn a beszédési jogot megváltotta, három év alatt nemcsak a kipuhatolt összeget pontosan befizette, de a huszezer forintnyi tiszta jövedelemből a főutca kősi útját és járdakövezetét elkészíttette.

Most újból megnyílt a község részére ez a jövedelemforrás, mely a mult évben adományozott községi adópótlék szedési joggal együtt Petrozsény községnek mintegy egymillió korona töké értéknek megfelelő jövedelmet, új anyagi alapot biztosít.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Halálozás.** Hunyadvármegye jegyzői karának gyásza van. A vármegye jegyzői egyesületének elnöke, Popovics Dénes bácsi körjegyző munkás életének legszebb korában, párheti betegség után jobblétre szenderült. Halála gyászba borította özvegyét s rokonságát, de vesztése a közszolgálatnak, különösen ezen dicső multu vármegye közséi és körjegyzői karának, melynek élén egy évtized óta lelkesedéssel küzdött ezen munkás tábor anyagi és erkölcsi érdekében. Nemes ambícióval munkált a közigazgatás terén s tudásának jókára érvényesítésével hatékonyan előmozdította egy a vezetésére bízott körjegyzőség ügyét, valamint kártársai érdekét. Ma d. u. 5 órakor kísérik Bácsiban öröknegyelomrakihült porait. Nyugodjék békével!

— **Esküvő.** Aradi Jenő nagyenyedi karmester folyó augusztus hó 27-én d. u. 4 órakor esküszik örök-hűséget a petrozsényi róm. kath. templomban livazényi Kálai Jenő kedves leányának Lenkének.

Fél esztendő mult el és Ninácskának hírét sem hallottam. Gyászszal a szívemben kutattam utána az utcákon, kávéházakban, éttermekben. Az első időben minden ójszakát azzal töltöttem el, hogy sorra jártam a mulató helyeket; de Ninácska nem volt sehol.

Nyárkezdetén, egy esős délután, a mint Szt. István templom felé siettem, női hang kiáltott utánam egy bérkocsiból:

— Gyula! ... Gyula! ...

A kocsí ablakából örömtelt arccal integetett az én elveszettnek hitt Ninácskám.

A kocsit nyomban megállította.

— Hamar! szállj be! — kiáltotta.

Egy perccel később mellette termettem.

— Ninácska! hát te így el hagytál engem? Hirt sem küldtél, ez nem volt szép. Hát ilyen rövid a szerelmed?

Kissé zavarba jött, de aztán egyszerre kacagva tilt az ölembe és a csókjában megtaláltam kiengesztelt boldogságomat.

— Hová mégy most? — kérdezte. — Ha ráérsz, jerünk hozzád. Egy egész hétig nálad maradok. Mulatni és szeretni akarok ... Vagy tudod mit? utazzunk el, menjünk valahová falura. Jó?

A csábító terv elvakított, de zavarba hozott. Vidék, kirándulás, mulatni egy hétig és husz korona volt egész vagyonom.

Ninácska megéltette habozásomat és minden gondolkodás nélkül gyorsan a kezembe szorított egy erszényt. — Csútt! nem tűrök ellentmondást ... majd elszámolunk, ha gazdag leszel. Ne ellenkezzél, mert különben megállítom a kocsit és leszállhatsz.

Feleletet sem adhattam, mert az ajkai elnémítottak és ... én istenem, hiszen huszonkét éves voltam és diák!

Amikor az erszénybe pillantottam, csaknem elámultam, mint egy hét-nyolcszáz korona volt benne kü-

lönböző pénznemben. Ijedten kérdeztem:

— Ninácska, hát te gazdag vagy?

— Ma igen, — felelte nevetve. — Különböz meg-tiltottam már, hogy kérdezősködjél ...

Két órával később a vonaton ültünk és estére egy Duna parti árnyas, virágos faluban ebédeltünk, szép fehér mezzelt parasztházban, ahol nászutas házaspárnak hittek. És egy hétig meghalt számunkra az egész világ.

Talán soha sem voltam oly boldog, mint akkor. S a mikor vissza kellett térnünk Pestre mindketten sirva esküdöttünk egymásnak örök hűséget és viszont látást.

Pedig ez volt az utolsó boldog idő a szerelmünkben. Ninácska végkép eltűnt a szemeim elől. Egyetlen egyszer láttam csak, mintegy másfél évvel később, de csak pillanatra s akkor beszéltem sem lehetett vele. Az Andrassy uton történt az a véletlen találkozás. Amint utamon haladtam, nem messze ellöttem meg pillantottam a szőke fejét. A szívem nagyott dobbant s utána siettem. Nem tudom már előbb látott-e, vagy csak akkor pillantott meg, amikor megszólaltam mögöttem; — de ijedten intett, ne kövessem. Ujját az ajkához emelte; csók volt-e ez, vagy hallgatást parancsolt. Nem tudom, de meglassítottam a lépteimet. El voltam határozva arra, hogy a világ végeig követni, de Ninácska hirtelen befordult egy házba és én vártam, majd kérdősködtem, míg nem fölfedeztem, hogy a házban két kapuja van.

Többé a nyomára sem akadtam. Hová lett? Talán már meg is halt. Titokzatos szerelmét azonban fellelhetlen emlékként, hálásan örööm a szívemben. Sokszor kérdelem önmagamtól: ki lehetett ez a nő? Mi volt a társadalmi helyzete. Mik voltak a céljai, jövedelmei? Volt családja? Szóval: kicsoda volt ez a nő?

De csak egy feleletet adhatok magamnak: titok. Csodálatosan édes típusa az asszonyi titoknak.

F. R.

— **Mulató ifjak.** Mint már lapunkban jeleztük a Petrozsényben tartózkodó egyetemi hallgatók és középiskolai felsőbb osztályú növendékek az elmúlt szombaton sikerült táncmulatságot rendeztek. A bájos hölgyek egész sokasága tisztelte meg az ifjuságot megjelenésével, annyira, hogy a Wagner-féle szálló épen nem bizonyult elegendő tágasnak Aphrodite e nagyszámu utódainak befogadására. A rendező bizottság minden tekintetben modern kivitelben rendezte mulatságát. A táncot Schwarz Mór joghallgatónak humoros elbeszélése előzte meg. A mulatság sikerének bizonyítására legyen mondva, hogy a négyest 50 pár 3 kolonban táncolta. Az éjjeli szünetben Cabaret előadással lepték meg ifjaink közönségüket, melyen Seide Rezső, Steiner Rezső és Scheiber Ernő igyekeztek kóuplet és monologok előadással a közönség kedélyét még vidámabbá fokozni. A közönség kellemes emlékekkel eltelve csak hajnali 4 órakor hagyta el a tánctermet. Itt említjük még meg, hogy a mulatság tiszta jövedelmét, mintegy 80 koronát az ifjak a petrozsényi szegény gyermekek felruházására fordítják.

— **A „Petrozsény és Járasi Ipartestület” 1907. évi augusztus hó 20-án, Szt. István király ünnepén zászlószentelésének 10-ik évfordulója alkalmából a Wagner szálloda nagyertermében zártkörű táncmulatságot rendez.** Beléptidj: családjegy 3 kor., személyjegy 1 kor. 60 fillér. Kezdeté este 8 órakor. Az ipartestület javára fordítandó jövedelem gyarapítására felülfizetéseket köszönettel fogad és hirlapilag nyugtázz, az ipartestület előjárásága.

— **A magyarországi munkások rokkant és nyugdíj egyletének 110 petrozsényi fiókja, saját pénztára javára 1907. évi augusztus hó 20-án, a bányatársulati Győrke-féle vendéglőben jótékonycélu táncmulatságot rendez.** Beléptidj: személyjegy 1 kor., családjegy (3 személyig) 2 kor. 40 fillér. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté este 8 órakor. A zenét, Péter Károly petrozsényi I. zenekara szolgáltatja.

— **Ellenségek** voltak Hobbél Demeter és Balog János csimpai lakosok. Egy udvarban laktak, de sem ott, sem a földön nem fértek meg együtt. F. hó 5-én a csimpai erdőben szembe jöttek egymással. Mintha élet-halálra hadat üzentek volna, egyszerre leugrottak lovai-król azzal a kijelentett szándékkal, hogy egyik a másikat a másvilágra küldi. A szerencse Balog Jánosnak kedvezett, aki egy ütessel szétrepesztette Hobbél Demeter koponyáját s ott találták holtan az erdőben. A beismerésben levő tettest beszállították a dévai kir. ügyészség börtönébe.

— **A siket-némák oktatásáról és elhelyezéséről** a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter 1901. évi április hó 22-én kelt 11158. sz. rendeletével már rendelkezett s intézkedett aziránt, hogy a siket-némák a tankötelezettségnek is eleget tegyenek. Az utasítás végrehajtására a községek köteleztettek. Azonban a községek ezen kötelezettségnek nem tettek eleget, miért is a f. évi június hó 12-én 63855—5. sz. alatti rendelettel a miniszter szigorúan utasítja a főszolgabírókat, hogy járásukban a községi előjárások a siket-némákat mutassák ki a kimutatásaitak teljeszék be. A községi előjárók kötelessége, hogy a szülőkkel értessek meg, miszerint a siket-némák neveltetésére rendelt intézetek: (Budapest, Temesvár, Kecskemét, Vác, Arad, Kaposvár, Kolozsvár, Szeged, Jolsva, Eger, Debrecen, Sopron, Körösbánya) gyermekeiknek jövőbeni tiszteséges megélhetését biztosíthatják, amennyiben hasznos ipari munkákban kiképezik a siket-némákat kik aztán így hasznos emberekké válnak s nem lesznek kénytelenek koldulással tengetni életüket s nem lesznek mások terhére. A hivatkozott min. rendelethez képest az összeírt siket-némák a felsorolt intézetek, valamelyikében a közig. bizottságok illetékes helyen előterjesztéssel élnek. Ezen alapon és indokból Hunyadvármegye közig. bizottsága a megye területén lévő siket-némák kimutatását ugyan elrendelte, mindazonáltal figyelmeztetjük az érdekelteket a miniszter humánus rendeletére.

— **A létminimum.** A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete legutóbb tartott választmányi ülésében foglalkozott azzal a törvényjavaslattal, amelyet dr. Günthner Antal igazságügyi miniszter a végrehajtási eljárásról szóló 1881. X. t.-c. módosítása és kiegészítése tárgyában nyújtott be a képviselőházhoz. A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete foglalkozva a javaslattal, sulyos sórelemként állapítja meg, hogy a létminimum megállapításánál olyan horribilis különbséget tesz a javaslat az állam alkalmazottjai és a kereskedelmi alkalmazottak között. A jelenleg érvényes végrehajtási törvény az állami tisztviselő részére 1600

koronát, a magántisztviselő részére 1000 koronát állapít meg, mint olyan összeget, amely le nem foglalkat és a minimális megélhetésre mentességet élvez. Az új tervezet az előbbi összeget 2000 koronára, az utóbbit 1200 koronára emeli. Az állami alkalmazottak létminimumát 400, a magánalkalmazottakat pedig 200 koronával javítja a javaslat. Ezt pedig a kereskedelmi alkalmazottak valóságos abszurdumnak tartják és ezért ki mondják, hogy mindent el fognak követni, hogy a képviselőház a javaslatnak ezt a részét változtassa meg. A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete reméli, hogy az ország 200.000 kereskedelmi alkalmazottjának tiltakozó szava elég erős lesz arra, hogy azt a magyar parlament meghallgassa és figyelemre méltassa.

— **A munkás biztosítási törvény** július 1-én életbe lépett. Az erre vonatkozó miniszteri rendelet, azonban ugylátszik nem lett az érdekeltekkel közölve s az iparhatóságok, ipartestületek és segélyző pénztárak a törvény végrehajtása iránt teljesen tájékoztatlanok, mit az is igazol, hogy a dévai ker. betegsegélyzőpénztár ügyvezető igazgatósága felszólította a Petrozsényi és Járasi Ipartestületet, hogy hajlandó-e az 1907. évi XIX. t.-c. 129. §-ában előírt be- és kijelentések teljesítését eszközölni, mire ezen ipartestület előjárásága a folyó hó 5-én tartott ülésében határozatilag kijelentette, hogy mindenkor készséggel előmozdítja tagjainak és általában az ipari alkalmazottaknak érdekét, de tekintettel arra, hogy az ipari munkásoknak baleset- és betegség esetén való biztosításáról szóló 1907. évi XIX. t.-c. életbeléptetéséről ezen előjáráságnak tudomása nincsen s maga a szentesített törvény nem nyújt részletlemelő oly körülírt tájékoztatást, a mely a ki- és bejelentések teljesítésének eszközölésével az ipartestületre háruló feladatot körvonala-
lázna, annál fogva érdemleges határozathozatal előtt felkérte az előjáróság a dévai kerületi betegsegélyző pénztár ügyvezető igazgatóságát, hogy a hivatkozott törvényszakaszban körülírt teendők részletezésével és a munka teljesítésével járó javadalmazás ismertetésével tájékoztatást nyújtson. Nem tudunk rá esetet, hogy a törvény életbeléptetése annyi zűrzavart okozott volna, mint ez a száz és száz ezer munkás életbevágó érdekét legközvetlenebbül érintő törvény alkalmazása.

— **A gyermekvédelemért.** Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter három körrendeletet adott ki az eddigi környezetben erkölcsi romlásnak vagy zülésnek indult gyermekek oltalmáról az állami gyermekvédelem körében. A vármegyékhez intézett körrendeletében sajnálatának ad kifejezést a belügyminiszter a felett, hogy a hatóságok eddig a környezetükben erkölcsi romlásnak kitett, vagy zülésnek indult 15 éven aluli gyermekek legnagyobb részével, mint közönséges büntetvőkkel, vagy egyébként elzülöttekkel a hatósági ridegség szigorával és közönyével bántak el. A rendelet előírja, hogy különbséget kell tenni a 15 éven aluli, zülésnek indult, de büncselekményt el nem követet egyének között, továbbá a büntett vagy vétség elkövetésekor még 12 éven aluli gyermekek és azon 12—15 éves gyermekek között, akik ellen kihágás miatt indult meg az eljárás. Ez esetek mindegyikében előírja a rendelet a követendő eljárást. Meghagyja, hogyha a jogi értelemben vett elhagyatottság nem forog fenn, de a hatóság megállapítja, hogy a gyermekek eddigi környezetükben romlásnak vannak kitéve, halaszthatatlanul szükséges, hogy az ilyen gyermeket a megállapított módok mellett a legközelebbi gyermekmenhelybe kell szállítani. A miniszter elvárja az összes hatóságoktól, hogy a gyermekek megmentéséhez fűződő nagy társadalmi és állami érdekre való tekintettel, a szociális érzés magaslátán igaz odaadással hajtsák végre rendelkezéseit. A miniszter hangsúlyozza, hogy a gyermekek az állami menhelybe való felvétele avagy kíségető intézménybe való elhelyezése se a családra, se a gyermekekre egyáltalában nem megbélyegző. „Az emberszeretet intézményei ezek, — mondja a rendelet — amelyek szülői gondnal és gyengédséggel vesznek oltalomba a zülésnek indult gyermeket, hogy védve, nevelve megmentsek őt — a börtöntől.” A gyermekmenhelyek igazgatóihoz intézett rendeletében aziránt intézkedik a belügyminiszter, hogy az ilyen gyermekek számára családi telepeket létesítsenek. Minden egyes gyermek adassék a telepbizottság egy tagjának felügyelete alá, hogy a gyermek érdekében lelkiismeretesen gyakorolják vele szemben az oltalmat. A zülésnek indult gyermekek oltalma és megmentése ép olyan kötelessége legyen a menhelynek, mint az elhagyott gyermekeké. Végül harmadik rendeletében azt mondja a belügyminiszter az árvaszékeknek, hogy e magasztos hivatásának gyakorlásában ne vezesse fiskális szempont. „Aki igazán züllött, vagy zülésnek van valóban kitéve,

az többbe kerülhet a társadalomnak, ha nincs gondozás alatt, mint amibe a gondozás kerül” — mondja a rendelet. Az új rendelkezések folyó évi október hó elsején lépnek életbe. A közigazgatási hatóságok mindenkélt kötelesek, mint rendőri büntető bíróságok megállapítani, a cselekmény bűnösségének felismeréséhez szükséges belátás hiányát. A cselekmény bűnössége felismeréséhez szükséges belátás hiányának megállapításánál a hatóság aggódó gondnal elemezze és mérlegelje azokat a körülményeket, amelyek behatása alatt a gyermek a kihágást elkövette. Jeleseül mérlegelje a gyermek életviszonyait, vajjon nem-e a törvényes képviselő vétke avagy véletlen mulasztása oka annak, hogy a gyermek a kihágást elkövette? Mérlegelje a gyermek testi és lelki vonatkozásait, nem-e a gyermek öröklött hajlama, terheltsége, avagy szervezeti elváltozásai készítették a kihágás elkövetésére? Amikor a belátás hiányát megállapították, ha a jogi elhagyatottság fenforog, a hatóságok kötelesek azonnal az illető gyermeket megfelelő módon (amely alatt azonban a toloncolás sohasem érthető) a legközelebb eső magyar királyi állami gyermekmenhelybe szállítani, a gyermekekre vonatkozó mindannak az adatnak közlése mellett, amelyet a hatóság minden nyomozás nélkül az időben ismer. Egyben azonban a gyámhatóságot is értesítik. Ha azonban a jogi értelemben vett elhagyatottság nem forog fenn, de a hatóság a tényállásból megállapítja, hogy a gyermek eddigi környezetében erkölcsi romlásnak van kitéve, avagy zülésnek indult, akkor a hatóság a gyámhatóságot értesíti s ha a gyermek érdekében halaszthatatlanul szükséges, az elől említett módon köteles a gyermekek a tényállásból megállapított helyre szállítani. Ha a 12—15 év közt levő gyermekek a cselekmény elkövetésekor képesek voltak annak bűnösségét felismerni és szabadságvesztésre büntetettek, csak ennek kitöltése után, ha pedig pénzbüntetésre ítéltettek, csak az ítélet meghozatala után, foganatosítják a hatóságok az elrendelt eljárást.

— **Kiránduló közönség figyelmébe.** A szurduki-szorosban a „Gambriusz” vendéglőben minden vasárnap meleg és hideg ételek kaphatók, ugyszintén friss csapolású sör és jó bor.

Felkérétnek az ipartestület t. tagjai és t. iparossegédek, hogy Szt. István király napján a nemzeti ünnep — és az ipartestület zászlója felszentelésének 10-ik évfordulója alkalmából — az ünnepi istentiszteleten résztvenni sziveskedjenek. Gyülekezés d. e. 9 órakor a Wagner szálloda nagyertermében s felvonulás a bányatársulati zenekar kíséretével a testület diszázslója alatt a helybeli róm. kath. templomba d. e. 1/2 10 órakor.

Felelős szerkesztő: **Zadory Károly.**

Kiadótulajdonos: **Figuli Antal.**

Kiadó üzlethelyiség.

Vulkánban a főutcán a Hermann Izidor mellett levő **Huszerl-féle házban**

egy üzlethelyiség
a hozzá tartozó lakószobákkal kiadó.

Értesítés.

Idei friss koser **libazsir** kilogramonként 3 koronáért kapható: **Iszkavits Lébánál** Petrozsényben, a volt község ház udvarában.

Kinek olesó jelz álogos törlesztéses

kölesönre szüksége van

forduljon

MUNTVÁN ZIVADARHOZ,

aki szívesen szolgál utbaigazítással.

Lakik: **Petrozsényben** (Zárdaépület emeletén.)

Egy jó házból való fiú

TANONCUL

felvétetik Peck Márton fodrász üzletében Petrozsény.

Petrozsényben, a kálvárián

egy telek két épülettel

E L A D Ó.

Bővebb felvilágosítást nyújt a SZERKESZTŐSÉG.

Mühle Vilmos

cs. és kir. udvari szállító

Temesvár

Sürgönyezim:

„Virágtelep Temesvár”.

Távbeszélő 10 szám.

Bármely vidékre szavatolás mellett szállítja:

A legszebb és legdivatosabb Csokrok és

Koszorukat

Menyegzői és alkalmi csokrokat
Ünnepélyi és gyászkoszorúkat
Sürgős megrendeléseket táviratilag kérem.

A Monarchia legnagyobb virágszállítója.

HIRDETMÉNY.

Van szerencsénk tudatni, hogy a

villamos világítás bevezetését

magánfelek részére megkezdjük.

Mindazoknak, akik lakosztályukat, üzleti- vagy mellékhelyiségeiket villamos árammal ellátni óhajtják, készséggel nyújtunk felvilágosítást és felkérjük az igen tisztelt jelenkező fogyasztókat hogy evégből vagy hozzánk irodahelyiségünkbe, vagy a vállalkozó Magyar Siemens-Schuckert művek villamossági r. t. építész vezető mérnökéhez Márton Pál urhoz (Kossuth Lajos tér, Fehér Ignác ház) fordulni szíveskedjenek.

Teljes tisztelettel:

PETROZSÉNYI VILLAMOSSÁGI
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Petrozsényben a Malea-utca 804 szám alatt levő 1 szoba, konyha, kamra és pincéből álló házam és a hozzá tartozó nagy gyümölcsös kert és kaszálóval együtt szabad kézből eladó.

GADÓ MÓZES, tulajdonos.

TIRGRAM-POR

az egyedüli szer, mely az összes rovarokat gyorsan és alaposan kipusztítja; üvegben —.30, —.60, 1.— és 2.— koronáért kapható.

TIRGRAM TINKTURA

Csakis poloskák ellen üvegben —.40, —.80, 1.20, 2.60 és 5.— koronáért kapható minden jobb drogériában, fűszer- és festék-kereskedésben, ahol Tirgram-Plakátok ki vannak függesztve. Ügyeljünk a „TIRGRAM” névre. Gyár: Budapest, IV. ker., Károly-utca 1. 4—15

LUPÉNYBEN és PETROZSÉNYBEN ---
több ház kedvező feltételek mellett
ELADÓK.

Itt helyben egy nagyobb lakás is kiadó.
Weisz Rezső kereskedő,
Petrozsény.

Új üzlet.

Petrozsényben a fő-utcán Gruber-féle házban

butor és kárpitos

műhelyt nyitottam, hol kárpitos munkák javítását jutányos áron eszközölöm.

Goldstein Albert,
kárpitos és butorraktáros.

„ADLER” írógép azonnali teljesen látható írással.

Az eddigi összes írógépeket fölülmuló „ADLER” írógépek eladását Hunyadmegye részére, kizárólagosan GRUBER R. képviseli, kinek üzleti irodájában a mintagép megtekinthető.

Ára **550.—K.** gyári ár!

≡ Bérmentve szállítva. ≡

Nagyon kényelmes fizetési feltételekkel.

Papir-, rajz- és írószerraktár.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke n. é. közönségének tisztelettel tudomására adni, hogy 1893. év óta fennálló papirkereskedésemet ezen szakba vágó cikkekkel dusan felszereltem s a legfokozottabb igényeket pontosan s a legjutányosabban kielégítem. Tanszerek, rajz- és íróeszközök nagy választékban állnak rendelkezésre s ezeket is legolcsóbban árusítom el. A legegyszerűbbtől a legfinomabbig: irodapapírok, levélpapírok, névjegyek, eljegyzési kártyák stb. kereskedésemben jutányos árban kaphatók.

KÖNYVNYOMDA.

Midőn a kultúra tért hódított a Zsilvölgyben, Petrozsényben nyomdát állítottam, majd hirlapot indítottam, hogy a sajtó erejével szolgáljam a hazafias törekvést. A kezdet nehézségeivel küzdve anyagi áldozatok meghozatalával tartottam fenn s oda fejlesztettem a nyomdát, hogy a legmeszebb menő igényeket a legjutányosabban kielégíteni képes vagyok; miért is a n. é. közönség szíves támogatását kérem.

KÖNYVKÖTÉSZET.

A művelt közönség folyton fokozódó igényeinek kielégítését szem előtt tartva könyvkötészetet rendeztem be s ebbe a szakmába vágó munkálatok teljesítését megelégedésre s a legjutányosabban elvállalom.

Tisztelettel:
FIGULI ANTAL.